

ПОГОДЖЕНО

Начальник Служби з питань
запобігання корупції Харківської
міської ради

 О.В. Павлова
« 10 » листопада 2019 року

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо проведення індивідуального навчання із вперше прийнятими
на службу в орган місцевого самоврядування щодо основних положень
антикорупційного законодавства України

Посадові особи місцевого самоврядування віднесені до суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції». Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування врегульований Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування», який передбачає в тому числі і певні обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби.

Одним із превентивних механізмів запобігання корупції є підвищення рівня правової обізнаності посадових осіб місцевого самоврядування з правилами сучасного антикорупційного законодавства, розуміння ними змісту нормативно-правових актів, які націлені на запобігання корупційним проявам. Тому Основними заходами щодо реалізації державної антикорупційної політики у виконавчих органах Харківської міської ради на 2019 рік, затвердженими рішенням Харківської міської ради від 20.02.2019 № 84, передбачено проведення індивідуального навчання із вперше прийнятими на службу до органу місцевого самоврядування щодо основних положень антикорупційного законодавства України (п. 11.4).

Служба з питань запобігання корупції Харківської міської ради рекомендує під час такого навчання серед широкого кола законодавчих актів приділити увагу в першу чергу роз'ясненню обмежень та заборон, загроза порушення яких може виникати в повсякденній діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, вимог та зобов'язань, які вони повинні виконувати під час здійснення своїх повноважень, питань фінансового контролю та врегулювання конфлікту інтересів.

I. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби.

1.1 Статтею 12 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» встановлені **обмеження**, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби щодо:

неможливості прийняття на службу в органи місцевого самоврядування осіб, визнаних судом неієздатними; осіб, які мають судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку; осіб, які за рішенням суду позбавлені права займати посади в органах державної влади та їх апараті або в органах місцевого самоврядування протягом установленого строку; осіб, які у разі прийняття на службу в органи місцевого самоврядування будуть безпосередньо підпорядковані близьким особам;

заборони посадовим особам місцевого самоврядування бути організаторами і безпосередніми учасниками страйків та інших дій, що перешкоджають виконанню органами державної влади чи органами місцевого самоврядування передбачених законом повноважень.

1.2 Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) з метою запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням встановлені певні **обмеження** (розділ IV) щодо:

✓ **використання службових повноважень чи свого становища** та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах (стаття 22 Закону);

✓ **одержання подарунків від юридичних або фізичних осіб** у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій місцевого самоврядування, та від осіб, які перебувають в підпорядкуванні такої особи, крім тих, що даруються близькими особами чи одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Посадові особи місцевого самоврядування можуть приймати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки (стаття 23 Закону);

✓ **сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.**

Посадовим особам місцевого самоврядування забороняється:

- займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю;

- входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями

(частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації) (стаття 25 Закону);

✓ **спільної роботи близьких осіб**, яке забороняє мати у прямому підпорядкуванні близьких осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким особам. До близьких осіб Закон відносить осіб, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із посадовою особою місцевого самоврядування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі осіб, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі; незалежно від зазначених умов є близькими особами: чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням (стаття 27 Закону).

З метою дотримання даного обмеження, виконання припису частини першої статті 27 Закону, претенденти на заняття посад в Харківській міській раді надають письмову інформацію про наявність чи відсутність близьких осіб, працюючих у виконавчих органах, яка зберігається в особовій справі працівника;

✓ **забезпечення прозорості та доступу до інформації**, яке забороняє відмовляти в інформації, надання якої передбачено законом, надавати несвоєчасно, недостовірну чи не в повному обсязі інформацію, яка підлягає наданню відповідно до закону (стаття 60 Закону);

✓ **заборони вчинення певних дій після звільнення з посади**. Після припинення виконання функцій місцевого самоврядування заборонено розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом; протягом року після звільнення заборонено: укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами – підприємцями (для осіб, які здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб – підприємців); представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності (стаття 26 Закону).

Недотримання вимог, пов'язаних із проходженням служби в органах місцевого самоврядування, передбачених статтею 12 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та Законом України «Про запобігання корупції», може бути підставою для припинення служби в органах

✓ повідомлення у формі письмового документа про відкриття посадовою особою місцевого самоврядування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента.

Повідомлення подаються у десятиденний строк.

За порушення вимог фінансового контролю (несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані) встановлена адміністративна відповідальність статтею 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Ш. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах **реального конфлікту інтересів**, тобто коли існує приватний інтерес (будь-який майновий чи немайновий інтерес, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами), який суперечить службовим повноваженням, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень. Якщо приватний інтерес існує, але на об'єктивність або неупередженість вказаних дій може вплинути у майбутньому, наявні умови **потенційного конфлікту інтересів**.

Посадова особа місцевого самоврядування зобов'язана повідомити не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли вона дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника.

Безпосередній керівник або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої йому особи, зобов'язаний вжити передбачені статтями 29 – 34 Закону заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів такої особи.

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до Національного агентства з питань запобігання корупції.

За порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів, вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів) встановлена адміністративна відповідальність статтею 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

IV. Правила етичної поведінки

Закон України «Про запобігання корупції» встановлює низку **зобов'язань** для посадових осіб місцевого самоврядування під час виконання ними службових повноважень щодо:

✓ **додержання вимог закону та загальновизнаних етичних норм поведінки** (стаття 38 Закону);

✓ **дотримання політичної нейтральності**, яке полягає в уникненні демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів не припущенні використання службових повноважень в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків (стаття 40 Закону);

✓ **дотримання принципу неупередженості**, тобто неупереджених дій незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання (стаття 41 Закону);

✓ **дотримання принципу компетентності та ефективності** - сумлінне компетентне, вчасне, результативне і відповідальне виконання службових повноважень та професійних обов'язків, рішень та доручень органів і осіб, яким підпорядковані, підзвітні або підконтрольні, не допущення зловживань та неефективного використання державної і комунальної власності (стаття 42 Закону);

✓ **утримання від виконання незаконних рішень та доручень** (стаття 43 Закону).

Стандарти етичної поведінки посадових осіб місцевого самоврядування узагальнені в **Загальних правилах етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування**, з якими особа ознайомлюється при прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування. Відмітка про таке ознайомлення долучається до особової справи.

Порушення Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування може мати наслідком вжиття керівником органу місцевого самоврядування чи його структурного підрозділу заходів щодо притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності

Заступник начальника відділу
розгляду запитів та повідомлень про
корупцію Служби з питань запобігання
корупції Харківської міської ради

Ю.В. Воронова